

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 3 листопада 2021 р. № 1131

ПОРЯДОК
проживання та утримання учнів у пансіонах закладів
освіти

1. Цей Порядок встановлює умови і правила проживання та утримання учнів у пансіонах ліцеїв, спеціальних закладів загальної середньої освіти (навчально-реабілітаційних центрів та спеціальних шкіл), пансіонів (гуртожитків) закладів спеціалізованої освіти (наукових, мистецьких, спортивних ліцеїв, військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв та ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою) (далі - заклади освіти), до яких вони зараховані на навчання.

2. У цьому Порядку під терміном “утримання учнів у пансіоні” розуміється забезпечення учнів, які проживають у пансіоні закладу освіти (далі - пансіон), до якого вони зараховані на навчання, харчуванням, медичним обслуговуванням та іншими послугами відповідно до законодавства.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному у Законах України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, “Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”, “Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту”, “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”.

3. Пансіон діє на підставі положення про нього, що розробляється відповідно до законодавства та установчих документів закладу освіти та затверджується керівником закладу освіти.

4. Пансіон розміщується в окремій будівлі або відокремлених приміщеннях будівлі закладу освіти. Облаштування, обладнання будівель та приміщень пансіону та його прибудинкова територія повинні відповідати санітарним, протипожежним правилам та державним будівельним нормам, визначеним законодавством.

Будівля та приміщення пансіону та його прибудинкова територія повинні бути доступні для учнів з особливими освітніми потребами та облаштовані з дотриманням принципу універсального дизайну. У разі неможливості такого облаштування забезпечується їх розумне пристосування для зазначеної категорії учнів.

5. Посади працівників, які організовують діяльність пансіону, вводяться до штату закладу освіти з урахуванням його типу та згідно з типовими штатними нормативами закладу освіти відповідного типу, затверджених в установленому законодавством порядку.

Для учнів одного або різних років навчання (з урахуванням вікових особливостей) у пансіоні утворюються групи, гранична наповнюваність яких не може перевищувати наповнюваності класів, визначеної згідно з положенням про відповідний тип закладу.

6. Медичне обслуговування учнів здійснюється відповідно до Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 січня 2021 р. № 31 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 9, ст. 404).

7. Ведення обліку учнів, моніторинг інформації про їх перебування, відвідування у пансіоні та повернення на вихідні та святкові дні у свої сім'ї здійснюються у порядку, визначеному законодавством.

8. Учні ліцеїв, закладів спеціалізованої освіти наукового профілю (наукових ліцеїв) та спеціальних закладів загальної середньої освіти (навчально-реабілітаційних центрів та спеціальних шкіл) поселяються до пансіонів у разі, коли:

місцем офіційної реєстрації та/або фактичного проживання учнів є населений пункт поза межами населеного пункту, в якому розташований відповідний заклад освіти, та час перебування учнів у дорозі до закладу освіти в один бік транспортом загального користування у міських, приміських (позаміських) і міжміських маршрутах та транспортом, що здійснює спеціальні пасажирські перевезення, перевищує одну годину;

індивідуальною програмою реабілітації учням встановлено обмеження фізичного навантаження.

Учні закладів спеціалізованої освіти мистецького профілю (мистецьких ліцеїв) поселяються до пансіонів на підставі наказу керівника закладу освіти про зарахування на навчання до мистецького ліцею на конкурсних засадах за умови наявності вільних місць в пансіоні та у разі, коли місцем офіційної реєстрації та/або фактичного проживання учнів є населений пункт поза межами населеного пункту, в якому розташований відповідний мистецький ліцей.

Учні із встановленою інвалідністю можуть проживати у пансіоні у вихідні та святкові дні (крім канікул) за індивідуальним графіком та на підставі письмової заяви (у довільній формі) одного з батьків або іншого законного представника учня. Інші учні можуть проживати у пансіоні у вихідні та святкові дні (крім канікул) за індивідуальним графіком, але не більше ніж чотири вихідні та один святковий день на місяць, на підставі письмової заяви (у довільній формі) одного з батьків або іншого законного представника учня.

У разі перебування учня у пансіоні у вихідні та святкові дні без заяви одного з батьків або іншого законного представника керівник закладу освіти інформує про це відповідну службу у справах дітей. Служба у справах дітей за місцем проживання (перебування) сім'ї учня під час отримання такої інформації забезпечує у разі потреби соціальний захист учня з урахуванням вимог Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 “Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779), Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 “Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини” (Офіційний вісник України, 2008 р., № 76, ст. 2561).

9. Учні закладів спеціалізованої освіти військового профілю (військово-морських, військово-спортивних ліцеїв та ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою) поселяються до пансіону за умови досягнення ними 13 і більше років та незалежно від місця їх проживання. Такі учні проживають та утримуються в пансіоні у вихідні та святкові дні, під час канікул без обмежень, встановлених пунктом 8 цього Порядку, згідно з установчими документами закладу освіти.

Учні закладів спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання (спортивних ліцеїв), які зараховані на навчання до закладу освіти за результатами конкурсного відбору, поселяються до пансіону незалежно від місця їх проживання.

Учні закладів спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання (спортивних ліцеїв) для дотримання безперервності навчально-тренувального

процесу з підготовки та участі у всеукраїнських та міжнародних змаганнях, засвоєння освітніх програм з обраного виду спорту проживають та утримуються в пансіоні у вихідні та святкові дні, під час канікул без обмежень, встановлених пунктом 8 цього Порядку, згідно з установчими документами закладу освіти на підставі письмової заяви (у довільній формі) одного з батьків або іншого законного представника учня, погодженої з вчителем (тренером-викладачем) із спорту.

Учні закладів спеціалізованої освіти мистецького профілю (мистецьких ліцеїв), в яких встановлено шестиденний навчальний тиждень, проживають та утримуються в пансіоні у вихідні та святкові дні без обмежень, встановлених пунктом 8 цього Порядку, згідно з установчими документами закладу освіти.

10. Під час поселення учня до пансіону між одним з батьків або іншим законним представником учня та закладом освіти укладається договір на основі примірного договору згідно з додатком. У разі коли керівника закладу освіти призначено опікуном учня, договір із закладом освіти укладається відповідним органом опіки та піклування, який прийняв рішення про його цілодобове перебування у такому закладі освіти.

11. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування (крім тих, над якими встановлено опіку/піклування або які влаштовані в прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, інші установи та заклади), особи з їх числа, а також учні, які в період навчання у віці від 18 до 23 років втратили батьків, діти, розлучені із сім'єю, проживають у пансіоні протягом календарного року, в тому числі у вихідні та святкові дні, під час канікул.

12. У разі необхідності невідкладного прийняття рішення під час виникнення надзвичайних обставин, ситуацій природного та техногенного походження, несприятливих погодних умов, які унеможливають підвезення учня до місця його проживання, та інших обставин, що об'єктивно зумовлюють необхідність цілодобового перебування учня у пансіоні (перебування на стаціонарному лікуванні одного з батьків або інших законних представників учня або їх захворювання, що перешкоджає виконанню своїх обов'язків (з обов'язковим наданням копії підтвердних документів), керівник закладу освіти може приймати рішення щодо цілодобового перебування учня у пансіоні, про що інформує відповідну службу у справах дітей (не пізніше одного робочого дня).

Організація проживання учнів у пансіоні під час встановленого Кабінетом Міністрів України карантину здійснюється з урахуванням обмежувальних протиепідемічних заходів.

13. Поселення до пансіону здійснюється відповідно до наказу керівника закладу освіти, як правило, до початку навчального року, а протягом навчального року - за умови наявності вільних місць для проживання на підставі заяви одного з батьків або іншого законного представника учня.

До заяви додається:

інформація про батьків або інших законних представників учня, в якій зазначається їх прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності), адреса реєстрації місця проживання та/або фактичного місця проживання (перебування), способи зв'язку, номери мобільного та службового телефонів (за наявності), інша контактна інформація;

копія рішення органу опіки та піклування про влаштування дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування; копія рішення органу опіки та піклування про форму влаштування дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування (для осіб, які перебувають під опікою/піклуванням, в прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, інших установах та закладах).

14. Для поселення до пансіону осіб, зазначених у пункті 11 цього Порядку, до заяви додаються:

для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (крім тих, над якими встановлено опіку/піклування або які влаштовані в прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, інші установи та заклади), - документи, визначені пунктами 35 і 37 Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 "Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини";

для осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, - копія рішення органу опіки та піклування (суду) про надання статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, або витяг з обліково-статистичної картки дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування;

для дітей, розлучених із сім'ями, - документи, визначені пунктом 9 Порядку взаємодії державних органів та органів місцевого самоврядування під час виявлення розлучених із сім'єю дітей, які не є громадянами України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 832 "Про особливості соціального захисту розлучених із сім'єю дітей, які не є громадянами України" (Офіційний вісник України, 2016 р., № 93, ст. 3041); у разі надання таким дітям статусу дитини, позбавленої батьківського піклування, - документи, визначені пунктами 35 і 37 Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 "Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини";

для учнів з інвалідністю - копію їх індивідуальної програми реабілітації;

для учнів, які в період навчання у віці від 18 до 23 років втратили батьків:

- у разі, коли батьки померли, - копія свідоцтва про смерть батьків;

- у разі, коли батьки оголошені померлими, - рішення суду про оголошення батьків померлими;

- у разі, коли батьки загинули або пропали безвісти, - рішення суду про визнання батьків безвісно відсутніми чи витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, що засвідчує факт внесення до Реєстру інформації про те, що особа зникла безвісти, або інформацію з Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, отриману в порядку, передбаченому статтею 15 Закону України "Про правовий статус осіб, зниклих безвісти"; документ, що підтверджує загибель батьків, виданий військовим формуванням, правоохоронним органом спеціального призначення.

Якщо особу, зазначену в абзацах шостому - восьмому цього пункту, виховувала одинока матір, додається витяг з Державного реєстру актів цивільного стану громадян про державну реєстрацію народження дитини, виданий відділом державної реєстрації актів цивільного стану, або довідка про народження, видана виконавчим органом сільської, селищної, міської (крім міст обласного значення) ради, із зазначенням підстави для внесення відомостей про батька дитини до актового запису про народження дитини відповідно до абзацу першого частини першої статті 135 Сімейного кодексу України.

15. Керівник закладу освіти зобов'язаний ознайомити батьків або інших законних представників учня з умовами проживання, розпорядком дня, умовами виселення з пансіону, правами та обов'язками учнів, які проживають у пансіоні, їх законних представників, правилами техніки безпеки та пожежної безпеки, про що робить відповідний запис у договорі.

16. Виселення учня з пансіону здійснюється відповідно до наказу керівника закладу освіти у разі:

1) порушення ним правил внутрішнього розпорядку пансіону, затверджених керівником закладу освіти;

- 2) відрахування учня із закладу освіти у порядку, встановленому законодавством;
- 3) письмової заяви одного з батьків або іншого законного представника учня.

Для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, виселення з пансіону здійснюється за погодженням з відповідною службою у справах дітей.

17. Дострокове розірвання договору одним з батьків або іншим законним представником учня допускається протягом усього запланованого строку його дії.

18. Для проживання учнів у пансіоні повинно бути забезпечено:

1) створення безпечних, комфортних та гідних умов проживання і навчання, наближених до сімейних, з урахуванням статі, віку та індивідуальних особливостей учнів, їх особливих освітніх потреб, що сприяють оволодінню учнями компетентностями, необхідними для життя, формуванню культури безпечної поведінки;

2) захист їх прав, зокрема права на:

висловлювання своєї власної думки та побажань;

повагу до людської гідності;

захист від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації;

відпочинок;

захист персональних даних учня відповідно до Закону України “Про захист персональних даних”;

інформування щодо їх прав, а також контактних даних посадових осіб та організацій, куди необхідно звертатися у разі їх порушення;

3) формування в учнів гігієнічних навичок та засад здорового способу життя, звичок здорового харчування, фізичної активності, профілактики інфекційних та неінфекційних захворювань, збереження їх сексуального та репродуктивного здоров’я, попередження поширення серед учнів звичок, небезпечних для їх фізичного та/або психічного здоров’я;

4) вільне спілкування з батьками або іншими законними представниками учня за допомогою телефонного зв’язку, у тому числі мобільного;

5) можливість інформування керівника закладу освіти щодо фактів всіх видів насильства стосовно учня або інших учнів, які проживають у пансіоні, свідком яких учні були особисто або про які отримали інформацію від інших осіб;

6) отримання (у разі потреби) психологічної допомоги;

7) медичне обслуговування;

8) користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти, репетиційною базою (у тому числі у позаурочний час) відповідно до затвердженого керівником закладу освіти режиму дня та правил внутрішнього розпорядку пансіону;

9) відвідування батьками або іншими законними представниками учнів під час проживання у пансіоні та спілкування з ними без присутності працівників закладу освіти;

10) вихід за територію пансіону для учнів, які не досягли 13 років, у супроводі працівника закладу освіти, одного з батьків або іншого законного представника чи уповноваженої ними особи, а для учнів, які досягли 13 і більше років, - за попереднім письмовим погодженням одного з батьків або іншого законного представника;

11) вільний доступ до приміщень пансіону (крім технічних та службових);

12) доступ до інформаційних ресурсів, що використовуються під час підготовки домашніх завдань, а також у позаурочний час;

13) вибір щодо участі у виховних заходах, що проводяться у пансіоні.

19. Учні, які проживають у пансіоні, зобов'язані:

дотримуватися правил внутрішнього розпорядку пансіону;

дотримуватися правил техніки безпеки, особистої гігієни та санітарних норм;

поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учнів, які проживають у пансіоні, педагогічних та інших працівників пансіону;

завчасно попереджати керівника закладу освіти про вихід за територію закладу без супроводу працівника закладу освіти, одного із батьків або іншого законного представника чи уповноваженої ними особи (для учнів, які проживають у пансіоні та досягли 13 і більше років, крім спеціальних шкіл та навчально-реабілітаційних центрів).

20. Батьки або інші законні представники учня мають право бути поінформованими про: умови та особливості проживання учня у пансіоні;

заплановані у пансіоні психологічні, медичні, соціологічні заходи, дослідження, обстеження;

стан здоров'я учня у разі його хвороби або іншого випадку, що стався з учнем.

21. Батьки або інші законні представники учнів зобов'язані:

дотримуватися умов договору про проживання учнів у пансіоні;

забирати учнів на вихідні та святкові дні, канікули додому;

у разі хвороби учня або виникнення симптомів захворювання під час його перебування у вихідні та святкові дні, під час канікул або в інші дні поза межами пансіону вчасно попередити керівника закладу освіти про стан здоров'я учня;

поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учнів, які проживають у пансіоні, педагогічних та інших працівників пансіону.

22. Організація, умови проживання та утримання учнів у пансіоні забезпечуються відповідно до:

вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, державних санітарних норм та правил для відповідного типу закладу освіти, що є обов'язковими для врахування під час поселення учнів до пансіону, в тому числі дотримання під час поселення в одній кімнаті вимог стосовно кількості, статі, віку учнів;

положення про пансіон, що розробляється відповідно до законодавства та установчих документів закладу освіти та затверджується керівником закладу освіти;

вимог цього Порядку, інших актів законодавства та правил внутрішнього розпорядку пансіону.

23. Перелік майна, необхідного учню для проживання в пансіоні, формується закладом освіти, структурним підрозділом якого він є.

До такого майна в обов'язковому порядку включається ліжко, шафа для одягу (окреме місце для одягу в шафі), стілець, стіл, постільні речі (матрац, подушка, ковдра, підковдра, простирадло, наволочка, рушник).

Майно, видане в безоплатне індивідуальне користування, є власністю закладу освіти, обліковується як інвентар і підлягає обов'язковому поверненню в разі виселення з пансіону.

У разі псування майна, виданого учню, який проживає в пансіоні, не з його вини заклад освіти зобов'язаний замінити його за свій рахунок.

Учні, які проживають в пансіоні (крім учнів, зазначених у пункті 11 цього Порядку), одягом, взуттям та засобами особистої гігієни не забезпечуються.

24. Для осіб різної статі повинно бути забезпечене проживання на окремих поверхах або в ізольованих одна від одної частинах одного поверху будівлі, а також окремі душові кімнати та туалети з відокремленими кабінами, що повинні відповідати вимогам державних будівельних норм, у тому числі щодо доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, нормам Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти.

25. Для учнів, які проживають у пансіоні, повинна бути облаштована кімната соціально-побутового орієнтування, призначена для підготовки учнів до самостійного життя, їх соціальної адаптації.

26. Виховний процес у пансіоні здійснюється педагогічними працівниками закладу освіти згідно з освітньою програмою закладу освіти та з урахуванням особливостей культурного життя відповідної територіальної громади.

27. Харчування учнів, які проживають у пансіоні (крім учнів закладів спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання (спортивних ліцеїв) та закладів спеціалізованої освіти військового профілю (військово-морських, військово-спортивних ліцеїв та ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою), здійснюється відповідно до норм харчування та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 305 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 30, ст. 1739).

Для таких учнів встановлюється п'ятиразовий режим харчування - сніданок, другий сніданок, обід, підвечірок, вечеря.

Для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, а також учнів, які в період навчання у віці від 18 до 23 років втратили батьків, у літній оздоровчий період (90 днів), неділю, святкові і канікулярні дні витрати на харчування збільшуються на 10 відсотків для придбання свіжих овочів і фруктів.

Харчування учнів у пансіоні здійснюється тільки в дні їх фактичного проживання в ньому.

28. Харчування учнів, які проживають у пансіонах закладів спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання (спортивних ліцеїв), здійснюється також у вихідні та святкові дні, під час канікул відповідно до норм харчування та Порядку організації харчування у закладах спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання для учнів (студентів), які здобувають спортивну освіту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2021 р. № 823 "Деякі питання організації харчування у закладах спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання" (Офіційний вісник України, 2021 р., № 66, ст. 4167).

29. Харчування учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю (військово-морських, військово-спортивних ліцеїв та ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою) здійснюється згідно з нормами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. № 426 "Про норми харчування військовослужбовців Збройних Сил, інших військових формувань та Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, поліцейських, осіб рядового та начальницького складу підрозділів Державної фіскальної служби, осіб рядового, начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту" (Офіційний вісник України, 2002 р., № 14, ст. 739; 2014 р., № 97, ст. 2776; 2016 р., № 3, ст. 172, № 68, ст. 2281; 2018 р., № 88, ст. 2920).

30. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування (крім тих, над якими встановлено опіку/піклування або які влаштовані в прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, інші установи та заклади), а також тих, що зараховані до пансіонів військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою), особи з їх числа, а також учні, які в період навчання у віці від 18 до 23 років втратили батьків, які проживають у пансіоні, перебувають на повному державному утриманні відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 5 квітня 1994 р. № 226 “Про поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування” (ЗП України, 1994 р., № 8, ст. 194; Офіційний вісник України, 2003 р., № 36, ст. 1947).

31. Матеріальне забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, а також учнів, які в період навчання у віці від 18 до 23 років втратили батьків, які проживають у пансіонах військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою, здійснюється відповідно до Положення про військовий (військово-морський, військово-спортивний) ліцей, ліцей із посиленою військово-фізичною підготовкою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2021 р. № 672 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 54, ст. 3353).

32. Утримання учнів у пансіоні здійснюється за рахунок коштів засновника відповідного закладу освіти та інших джерел, не заборонених законодавством. Оплата за утримання учнів у пансіоні здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2002 р. № 1243 “Про невідкладні питання діяльності дошкільних та інтернатних навчальних закладів” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 35, ст. 1650).

Для утримання та розвитку матеріально-технічної бази пансіону, забезпечення проживання та утримання учнів у пансіоні заклад освіти може залучати додаткові джерела фінансування, не заборонені законодавством.

33. Учням, які проживають у пансіоні, їх батькам або іншим законним представникам можуть надаватися платні освітні та інші послуги у порядку, визначеному законодавством.